

Indsamling af dyrkningsdata i landovervågningsoplandene 2020/21			
Dokumenttype: Teknisk anvisning	TA. nr.: L05	Version: 2.9	Oprettet: 01.05.2012
Forfattere: Gitte Blicher-Mathiesen, Tina Houlborg, Fagdatacenter for Stofudvaskning fra dyrkede arealer, Institut for Bioscience, Aarhus Universitet	Gyldig fra: 01.05.2012		
	Sider: 31		
	Sidst ændret: 01. oktober 2021		
TA-henvisninger	L06 Opdatering af markkort i landovervågningsoplandene L01 Bilag 5 Kørespor i forbindelse med sugecellefelterne DL01 Bilag 2 Tjekskema til kvalitetssikring af LOOP dyrkningsdata DL01 Bilag 3 Kvalitetskontrol		

Indhold

1 Indledning	2
2 Metode	3
2.1 Tid, sted og periode	3
2.2 Udstyr	3
2.2.1 LOOP Markkort	3
2.2.2 Mark Online LOOP (PC eller spørgeskema)	3
2.3 Procedure for indsamling af data om dyrkningspraksis	4
2.3.1 Interviewrollen	4
2.3.2 Bedrifter omfattet af indsamling om dyrkningsdata	4
2.3.3 Sikring af deltagelse	4
2.3.4 Forberedelse og gennemførelse af indsamling af dyrkningsdata	5
2.3.5 Definition af et høstår og afgrænsning af dets tilknyttede data	5
2.3.6 Opstilling af markhistorik	6
2.3.7 Perioden for indsamlede dyrkningsdata	6
3 Databehandling	7
3.1 Beregning – Mark Online LOOP	7
3.2 Dataindtastning i Mark Online LOOP	7
3.2.1 Valg af bedrift og høstår	7
3.2.2 Bedriftsnoter	8
3.2.3 Bedriftsoplysninger	8
3.2.4 Efterafgrøde udlagt for eller hos anden bedrift	8
3.2.5 Besætning og græsningsperioder	8
3.2.6 Overførsel af organisk gødning	9
3.2.7 Gødningslagre	9
3.2.8 Arealoplysninger	10
3.2.9 Jordbundsoplysninger	11

3.2.10 Afgrøder.....	12
3.2.11 Udbytter	13
3.2.12 Gødskning.....	13
3.2.13 Såning og jordbehandling.....	14
3.2.14 Plantebeskyttelse	14
3.2.15 Vanding.....	15
3.2.16 Særlige forhold ved indberetning til gødningsregnskab.....	15
3.2.17 Fosforloft for forbrug af fosfor i handels- og husdyrgødning.....	15
4 Kvalitetssikring	17
4.1 Kvalitetssikring af data under dataindsamling og -indtastning.....	17
4.2 Kvalitetssikring af data ved konvertering	17
4.3 Kvalitetssikring af data via ODA.....	18
5 Målrrettede efterafgrødekort og registrering af målrrettede efterafgrøder i Mark Online LOOP	18
5.1 Registrering af målrrettede efterafgrøder og husdyrefterafgrøder.....	18
5.2 Efterafgrødemarkkort i Mark Online LOOP	19
5.3 Zoomfunktion.....	19
5.4 Fanerne 'Baggrund' og 'Marker'	19
5.5 Indtegn ny mark på markkort.....	20
5.6 Opdele en mark	20
5.7 Måling af mark.....	21
5.8 Slette en mark	21
5.9 Lægge marker sammen	21
5.10 Koble en mark med Mark Online 'Markplan'	21
6 Bilag	22
6.1 Oversigt over data der skal indsamles med dyrkningsoplysninger.....	22
6.2 Oversigt over omfang af dyrkningsdata på ejendomme i oplandene.....	22
7 Referencer	22
8 Oversigt over versionsændringer.....	23
Afsnit 3.2.2 – Bedriftsnoter: Afsnittet er opdateret ift. hvordan bedriftsnoterne er må anvendes.	23

1 Indledning

Indsamling af data om dyrkningspraksis har til formål at tilvejebringe datamateriale til at:

- Udarbejde generel statistisk beskrivelse af landbrugsdriften i hvert landovervågningsopland.

2

Indsamling af data om dyrkningspraksis i landovervågningsoplandene 2020/21

Versionsnummer:

2.8

Gyldig fra: 01.10.2021

- Beskrive landbrugspraksis på ejendomsniveau som grundlag for at ekstrapolere praksis op til et større område.
- Beregne kvælstof- og fosforbalancer på markniveau, samt opgøre efterafgrøder, jordbehandling og pesticidforbrug i hvert landovervågningsopland.
- Beregne kvælstofudvaskning fra enkeltmarker i landovervågningsoplandene ved hjælp af modeller og fremskaffe et statistisk grundlag til at beregne næringsstofudvaskningen for hvert landovervågningsopland.
- Gennemføre scenarieanalyser, f.eks. af kvælstofudvaskning ved ændret dyrkningspraksis.

Indsamling af data om dyrkningspraksis skal gennemføres hvert år og så vidt muligt omfatte alle lodsejere og forpagtere i oplandet. Det er vigtigt, at dyrkningspraksis, som repræsenteres af de indsamlede data dækker mest muligt af variationen i landbrugspraksis på tværs af landet.

Data om dyrkningspraksis anvendes sammen med målinger i oplandet i mange sammenhænge, herunder til:

- Den årlige rapportering til EU i forbindelse med Danmarks undtagelse fra Nitratdirektivet
- Den generelle rapportering til Nitratdirektivet og andre internationale direktiver
- Bidrag til evaluering af specifikke dyrkningstiltag i vandplaner og i nationale vandmiljøhandlingsplaner
- Scenarieanalyser af effekten af nye tiltag i landbruget
- Oplandsanalyser
- Andre specifikke analyser omkring pesticider og næringsstoffer.

2 Metode

2.1 Tid, sted og periode

Data om dyrkningspraksis på arealer for et høstår (planår) indsamles en gang årligt i efterårs- eller vinterperioden fra de driftsledere, der har ansvaret for driftspraksis.

2.2 Udstyr

2.2.1 LOOP Markkort

LOOP Grundkort (jf. TA L06) for det aktuelle høstår understøtter data for dyrkningspraksis med hensyn til nummerering og afgrænsning af marker på den interviewede bedrift. I forbindelse med indsamling af data for dyrkningspraksis skal der ske en ajourføring af kortet med henblik på at udarbejde LOOP Markkort for det aktuelle høstår.

2.2.2 Mark Online LOOP (PC eller spørgeskema)

Der medbringes en computer med internetadgang til opkobling til Mark Online, der tilgås via www.landmand.dk. Dataindsamler skal forinden have oprettet et brugernavn og password til Mark Online LOOP-versionen.

Hvis dataindsamler i stedet ønsker at indsamle data på papir, skal der i stedet medbringes spørgeskemaer, der er tilpasset til Mark Online LOOP.

2.3 Procedure for indsamling af data om dyrkningspraksis

2.3.1 Interviewrollen

Selve dataindsamling og den efterfølgende registrering af dyrkningsdata udføres af en planteavlskonsulent eller person med tilsvarende kvalifikationer. Dataindsamler skal være fortrolig med de gældende vejledninger om gødsknings- og harmoniregler, efterafgrøder samt om arealstøtte mv.

Under indsamling af data for dyrkningspraksis skal dataindsamler undgå en rolle som konsulent eller rådgiver, så det sikres, at bedriftslederen ikke bliver påvirket til at afgive oplysninger i en bestemt retning anden end den, at de mest eksakte (herunder målte) og objektive data om de faktiske forhold indsamles. Intervieweren skal bl.a. sikre sig, at data afspejler den faktiske drift og ikke er data, som alene er udarbejdet i forbindelse med planlægning af driften. Dette kan gøres ved, at intervieweren sikrer sig, at bedriftslederen anvender logbog, samt at intervieweren tjekker, at der ikke alene er tale om normdatoer, normudbytter, m.m.

2.3.2 Bedrifter omfattet af indsamling om dyrkningsdata

Der skal indsamles data om dyrkningspraksis fra alle bedrifter, som dyrker mere end 2,5 ha eller udbringer mere end 200 kg N fra organisk gødning i et landovervågningsopland. Fra disse bedrifter skal der indsamles data fra alle marker med et areal inden for oplandsgrænsen, og det tilstræbes, at data i videst muligt omfang indhentes for hele det dyrkede areal både inden for og uden for oplandet, da opgørelse af efterafgrøder, gødningsforbrug, -fordeling og -udnyttelse kræver, at dyrkningspraksis er kendt på hele det dyrkede areal.

For nogle bedrifter forventes dog ikke, at data kan indsamles fra alle marker, der ligger uden for LOOP. Det forventede omfang fremgår af ejendomslisten/bilag 5.2. Det endelige antal bedrifter kan være et andet end antallet oplistet i bilag 5.2, hvis der f.eks. er sket nylige ændringer ved køb/salg eller forpagtning. Bilaget oplister også enkelte journalnumre fra seneste IMK på bedrifter, hvor det tidligere ikke har været muligt at indgå et samarbejde om indhentning af data, men hvorfra nye data om muligt gerne må indhentes igen.

2.3.3 Sikring af deltagelse

For at sikre bedriftsledernes deltagelse er det vigtigt at opbygge tillid hos bedriftslederne til Landovervågningsoplandene. Herunder er det vigtigt at der helst hvert og mindst hvert andet år udleveres informationsmateriale til bedriftslederne med resultater fra indsamlingen af dyrkningsdata og målinger i oplandet.

Hvis der er landmænd, der ikke ønsker at afgive dyrkningsdata, skal der gøres en indsats for at få dem med, f.eks. ved at afholde et møde ude hos bedriftslederen med deltagelse af opdragsgiver, dataindsamler og evt. bedriftslederens egen konsulent. Hovedformålet med et sådan møde vil være at skabe et godt forhold til bedriftslederen.

2.3.4 Forberedelse og gennemførelse af indsamling af dyrkningsdata

Indsamling af dyrkningsdata skal forberedes, så data indsamlet hos bedriftslederen bliver af så høj kvalitet som muligt.

Der rettes henvendelse til bedriftslederen med henblik på en besøgsaftale, hvor det sikres, at bedriftslederen har de relevante data og opgørelser om udbytter, næringsstofanalyser, datoer for markaktiviteter, gødningsforbrug mv. klar til interviewet.

Indsamling af dyrkningsdata udføres sammen med bedriftslederen ved at udfylde relevante skærbilleder i Mark Online LOOP, der angår overstået driftspraksis for det aktuelle høstår og data for den foreløbige driftspraksis i det efterfølgende høstår. Alternativt udfyldes et spørgeskema med relevante data jf. bilag 5.1. Anvendes spørgeskemaer, indtaster dataindsamleren efterfølgende data i Mark Online LOOP.

Under indsamling af dyrkningsdata skal dataindsamleren ligeledes sammen med bedriftslederen gennemgå LOOP Markkort, herunder markskel og marknummerering.

Hvis dataindsamleren i øvrigt har viden om nye ændringer i gødsknings- og harmoniregler mv., der gør det relevant at indsamle yderligere oplysninger ved dyrkningsdata ud over de i bilag 5.1 anførte, skal dette gøres.

På bedrifter hvor der indsamles data fra et dyrket areal mindre end 50 ha, kan dataindsamling gennemføres via telefon- eller videoopkald, når det vurderes, at ændringerne fra år til år i arealer, afgrøder, gødskning og besætning vil være begrænsede. Hvis der er øvrige bedrifter, hvor dataindsamling ønskes gennemført på anden vis end ved et besøg, skal det aftales med Miljøstyrelsen.

2.3.5 Definition af et høstår og afgrænsning af dets tilknyttede data

I Mark Online LOOP kategoriseres data på bedriftsniveau og tilknyttes et "høstår". Høståret angives ved det kalenderår, hvor bedriftens afgrøder høstes, og data, der knyttes til et givent høstår, skal repræsentere:

- De markaktiviteter, der er udført af hensyn til de høstede afgrøder og
- De ejendomsforhold, der er gældende for "høståret" fra 1. august året forinden til 31. juli i indeværende år.

Høståret for markaktiviteterne herunder gødningstildeling for en given mark afsluttes først ved sidste høst, slæt eller afgræsning på marken.

Data vedrørende udlæg og efterafgrøde efter hovedafgrøden skal også knyttes til hovedafgrødens høstår. Når afgrøderester bliver nedmuldet med andre metoder end ved pløjning, vil det blive betragtet som "høst", hvor nedmuldningen knytter sig til indeværende høstår. Pløjning efter høst knytter sig dog altid til høståret for næste høst.

Data for såning af vinterafgrøder (vinterkorn og vinterraps) f.eks. om efteråret i kalenderåret 2021 og evt. gødskning mv. til disse afgrøder skal knyttes til høståret 2022. Jordbearbejdning efterfulgt af bar jord i efteråret 2021 skal tilsvarende knyttes til høstår 2022. Tilsvarende skal anvendelse af ukrudtsmidler efter høst af hoved- og efterafgrøde knyttes til det efterfølgende høstår.

2.3.6 Opstilling af markhistorik

Ved indsamling af data om dyrkningspraksis er det vigtigt, at et givent areal kan følges bagud i hele tidsserien, og derfor er der i Mark Online LOOP tilføjet et markhistorik-vindue til markplanen. Heri skal der entydigt registreres bedriftsnavne og marknumre (tidligere benævnt ejendoms- og marknr.), som en given mark (det fysiske areal) var defineret med foregående høstår samt det anvendte areal fra foregående høstårs mark(er). Historikken skal sikre, at kronologien for alle arealer i dyrkningspraksis er entydig og sikker i hele tidsserien (1990-nu). Markhistorik håndteres således:

- Hvis en mark ikke ændres fra foregående høstår eller kun udgør en andel af foregående høstårs mark, skal det tidligere bedrifts- og marknr. angives sammen med markens nuværende areal.
- Hvis en mark er sammensat af arealer fra flere marker fra foregående høstår, skal der for hvert delareal (fra de tidligere marker) angives tidligere ejendoms- og marknummer i markhistorikken.
- Nye marker: Er et areal blevet overtaget fra en anden bedrift, som ikke er registreret i Mark Online LOOP, oprettes historik på marken ved at angive "999" for både foregående høstårs bedrifts- og marknr. Sidste års afgrøde tilføjes, så forfrugten er kendt.

Justering af markareal i forhold til sidste år:

Arealjustering i historikbilledet må kun anvendes ved præcisering af arealet på en given mark f.eks. som følge af ny opmåling af marken. Arealjustering i historikvinduet må ikke anvendes som alternativ til fastlæggelse af historikken til tidligere markarealer. Når denne funktion anvendes, er summen af delarealer + arealjusteringen = markens areal.

Hvornår skal en mark opdeles:

En mark, der ellers opfattes som en samlet mark, registreres som flere delmarker i følgende tilfælde:

- Randzoner skal altid registreres som selvstændige marker. En randzone må således ikke registreres som en del af en eksisterende mark.
- Hvis en afgrøde er behandlet forskelligt på delarealer (f.eks. fjernelse af halm eller etablering af efterafgrøder på en del af marken), skal delarealerne registreres som selvstændige marker.
- Hvis der i marken indgår arealer fra flere marker fra året før med væsentlig forskellig forfrugtsværdi, skal markens delarealer i Mark Online LOOP bibeholdes som forskellige marker (det vil bedriftslederen sikkert også gøre i praksis, idet gødskning formodentlig vil være forskellig mellem markens delarealer).

2.3.7 Perioden for indsamlede dyrkningsdata

Indsamling af data for dyrkningspraksis skal omfatte oplysninger om driftspraksis og ejendomsforhold (jf. bilag 5.1), for det forgangne høstår samt data om driftspraksis og ejendomsforhold (herunder afgrøder, tid for deres såning og høst, gødningstildeling, jordbearbejdning, ukrudtsbehandling, husdyrhold og afgræsning) på bedriften (for det kommende høstår) frem til udgangen af kalenderåret og indtil tidspunktet for dataindsamlingen.

Oplysningerne fra det forgangne høstårs afslutning og frem til udgangen af kalenderår/tidspunkt for indsamlingen af dyrkningsdata medtages, da bedriftslederen har bedre mulighed for at afgive de mest korrekte data tæt på aktiviteterne frem for ved en senere dataindsamling. Desuden skal data om det efterfølgende høstårs efter- og vinterafgrøder samt gødsning i efteråret bruges i forbindelse med opgørelser af dyrkning af efterafgrøder og ved beregning af N-udvaskning m.m.

Markhistorik skal derfor registreres for efterfølgende høstår for de marker, som tilsås med vinterkorn eller vinterraps om efteråret, samt hvor en græsmark fortsætter som græs, eller hvor der er tale om arealer uden for omdrift.

For bedrifter der ikke tidligere har været omfattet af at afgive data for dyrkningspraksis, skal dataindsamling desuden omfatte startlagre af organisk gødning for det forgangne høstår samt forfrugt for hver mark.

3 Databehandling

3.1 Beregning – Mark Online LOOP

Registrering af dyrkningsdata som beskrevet i bilag 5.1 foregår i Mark Online LOOP. Dataindsamler skal ikke i forbindelse med indtastning af data foretage nogle beregninger, idet disse foretages i Mark Online LOOP.

Mark Online LOOP tilgås ved at logge på <http://www.landmand.dk/> og herefter Plante Digital jf. datateknisk anvisning dL01, hvorefter brugerstyringen i Mark Online LOOP verificerer brugeren og giver adgang til LOOP-ejendommene. Der genereres en genvej på skrivebordet, der efterfølgende kan anvendes til at starte Mark Online LOOP.

Mark Online er udviklet af og ejes af SEGES. Til brug for dyrkningsdata indsamlet i Landovervågningen er der indarbejdet en komponent indeholdende de specifikke LOOP-oplysninger, herunder oplands- og ejendomsidentifikation samt oplysning om markhistorik og placering af målestationer på marker. I Mark Online LOOP optræder Fagdatacentret for Stofudvaskning for Dyrkede Arealer som 'ejer' af ejendommene, dvs. at Fagdatacentret kan oprette nye bedrifter. Indsamlere af dyrkningsdata har adgang til alle LOOP-ejendommene, men må kun rette i sine egne bedrifter. Derfor skal der udvises stor forsigtighed, når en ejendom hentes frem i Mark Online LOOP, og det skal dobbelttjekkes, at dataindsamleren står i den rigtige ejendom i programmet, inden der foretages ændringer.

Skal en ny bruger oprettes, rettes henvendelse til fagdatacentret, som sørger for at brugeren bliver oprettet, jf. dL01.

3.2 Dataindtastning i Mark Online LOOP

3.2.1 Valg af bedrift og høstår

Mark Online LOOP åbnes og en bedriftsoversigt åbnes ved at klikke på ikonet med de tre prikker i feltet "bedrifter" i værktøjslinjen. En bedrift vælges ved at markere feltet

'valgt', ud for bedriftens nummer. Høståret ses i venstre side af værktøjslinjen. Høståret vælges i dropdown-boksen eller ved brug af pile til højre for høståret.

3.2.2 Bedriftsnoter

I Mark Online LOOP er det muligt at indskrive kommentarer ved så godt som alle indtastninger. Kommentarfelter må kun bruges til dataindsamlerens egne noter, bortset fra "Opgavekommentarer" der knytter sig til Mark Onlines outlierkontrol, jf. bilag 3 til data-teknisk anvisning DL01.

3.2.3 Bedriftsoplysninger

Bedriftsoplysninger indtastes ved at gå ind i den blå venstremenu 'Bedriftsoplysninger'; her findes en række undermenuer; det fremgår af bilag 5.1, hvorledes disse udfyldes.

3.2.4 Efterafgrøde udlagt for eller hos anden bedrift

Såfremt der udlægges pligtige efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder for eller hos en anden bedrift skal dette registreres under den blå venstremenu 'indberetning' og undermenuen 'Fællesskema' → 'overførte efterafgrøder'. Fra høståret 2020 er det kun muligt for bedrifter, der er udmeldt af gødningsregistret, at overdrage efterafgrøder til en anden virksomhed.

3.2.5 Besætning og græsningsperioder

Data for besætning indtastes under den blå venstremenu 'Gødskning' og undermenuen 'Produktion organisk gødning – Besætning'. Her udfyldes felterne husdyrart, staldtype og antal. Feltet 'kode' kan udfyldes, såfremt det ønskes at nummerere besætningerne. Endvidere skal felterne 'Produktion til gødningslagre' udfyldes, hvorfor det er nødvendigt på forhånd at have oprettet gødningslagrene (se afsnit 3.2.7).

Der kan foretages to typer af korrektioner af gødningsproduktionen – type 1 og type 2 (se gældende vejledning fra Fødevarerministeriet om gødskning- og harmoniregler). Bedriftslederen skal foretage type 1-korrektionen, hvis hans besætning afviger fra normtal for f.eks. ind- og/eller afgangsvægt for tyrekalve, ungvæg, smågrise og slagtesvin eller slagtealder for slagtekyllinger. Dette gøres ved at udfylde felterne under 'Produktionsniveau' i 'Besætningsbilledet'. Det er ikke et krav, at bedriftslederen skal korrigere for mælkeydelse, men hvis han anvender denne korrektion i sin gødningsplanlægning, skal den indtastes under produktionsniveau.

Hvis bedriftslederen i sin gødningsplanlægning anvender type 2-korrektioner (egne tal for ydelses- eller produktionsniveau, fodermængde og sammensætning), skal disse indtastes i billedet, der fremkommer ved et højreklik under produktionsniveau og undermenuen 'Fodereffektivitet'.

For både type 1- og type 2-korrektioner kan husdyrgødningens fosforindhold korrigeres. Hvis bedriftslederen anvender denne korrektion i sin gødningsplanlægning, skal dette indtastes i billedet 'Fodereffektivitet', der fremkommer ved et højreklik under produktionsniveau.

Når besætningen er oprettet/opdateret, udfyldes billedet i undermenuen 'Produktion af organisk gødning – Græsningsperioder'. Her skal det angives, hvor mange timer i døgnet dyrene er på græs for hver husdyrart som gennemsnit for hver måned. Programmet beregner en afgræsningsprocent for husdyrholdet, og denne information overføres automatisk til Besætningsbilledet. Der registreres den græsafgrøde, som landmanden anvender i sin dyrkningspraksis.

Mark Online LOOP afsætter automatisk gødningen fra de udbundne dyr på de græsmarker, der er anført med afgræsning. Det er vigtigt, at der anvendes en korrekt afgrødekode med afgræsning for de afgræssede arealer, således at der er et korrekt afgræsningsareal ift. antallet af udbundne dyr. Hvis der er for få afgræsningsmarker bliver mængden af udbindingen, altså husdyrgødning efterladt på de afgræssede marker, for høj. Desuden er det vigtigt at angive den høstede mængde, som afgræsses i dyrkningsjournalen, således at høstet afgrøde og høstede næringsstoffer også bliver angivet for de afgræssede afgrøder.

Besætningen skal specificeres for det høstår, der er omfattet af det aktuelle planår, samt foreløbigt for det efterfølgende høstår. Ligeledes skal græsningsperioder frem til kalenderårets udgang defineres, da der i den efterfølgende databehandling skal opgøres gødningsudbringning og afgræsning i den 'forlængede periode'.

3.2.6 Overførsel af organisk gødning

Modtaget og afsat gødning indtastes under den blå venstremenu 'Gødsugning' og undermenuen 'Overførsel af organisk gødning – Modtaget/afsat'. Her skal indtastes dato for overførslen, typen (modtaget eller afsat), lageret - som skal være oprettet i forvejen, gødningstypen, samarbejdspartner og mængden i tons. Der indtastes data for næringsstofkoncentrationer i gødningen, hvis der er taget analyser af gødningens indhold af næringsstoffer. Hvis ikke, beregner Mark Online LOOP, ud fra normtal, den overførte mængde næringsstoffer og udnyttelseskrav på baggrund af gødningstypen.

Modtaget gødning skal være registreret på en tidligere dato end udbringningsdato. Det er nødvendigt at oprette et lager specifikt til modtaget husdyrgødning.

Der kan internt flyttes gødning fra et lager til et andet. Disse overførsler indtastes tilsvarende under den blå venstremenu 'Gødsugning' og undermenuen 'Overførsel af organisk gødning – Intern flytninger'. Her skal indtastes samme næringsstofkoncentrationer, for hhv. afsat og modtaget gødning (beregnes og vises i Mark Online LOOP).

På bedrifter med en besætning registreret i Mark Online LOOP, men hvor ikke alle marker er omfattet af indsamling af dyrkningsdata, jf. afsnit 2.3.2, skal den del af husdyrgødningen, der udbringes på disse marker, angives som en eksport fra bedriften.

3.2.7 Gødningslagre

Gødningslagre oprettes under den blå venstremenu 'Gødsugning' og undermenuen 'Lagre organisk gødning – Lageroversigt'. Ved oprettelse indtastes lagernavn, startår og evt. slutår samt lagerkapacitet (tons). For oprettede lagre kontrolleres, om der er indtastet lagerkapacitet, hvis ikke lagerkapaciteten er indtastet, skal dette gøres. Feltet

”Kode” kan udfyldes, hvis det ønskes at nummerere lagrene. Mark Online LOOP genererer herefter gødningstype og udnyttelseskrav på baggrund af bedriftens besætning, der vises i lagerbilledet. Yderligere afkrydses, hvis lageret er omfattet af husdyrgodkendelse, eller hvor stor en andel af de enkelte lagre, der består af økologisk husdyrgødning.

Vandtillædning til et lager indtastes under den blå venstremenu ’Gødskning’ og undermenuen ’Lagre organisk gødning – Justering og vandtillædning’. Her indtastes vandtillædning opgjort på månedsbasis. Der kan ikke indtastes øvrige værdier i dette billede.

Billedet ’Justering og vandtillædning’ viser for hvert lager en fuldstændig status for lageret, inkl. startlager, produktion, vandtillædning, overførsler, udbringninger m.m., samt slutlager dels for hver måned i høståret, dels for hele høståret. Dataindsamler skal rette særlig opmærksomhed på dette, idet det er dataindsamlerens ansvar at sørge for, at den gødning der produceres + import/eksport, faktisk fordeles på marken. Det er ikke tilstrækkeligt blot at registrere, hvad bedriftslederen mener, der er kørt ud i tons.

Det kontrolleres, at lagerbeholdning aldrig er negativ, ligesom der ikke sker en konstant opbygning af lagre over årene. Vær derfor opmærksom på, at lageret er tømt, når bedriftslederen angiver, at lageret er tømt ved udbringning.

3.2.8 Arealoplysninger

Arealoplysninger og oprettelse af marker:

Markplanen indtastes under den blå venstremenu ’Markplan’ og undermenuen ’Arealoplysninger’. Før indtastning af data under et nyt høstår bliver man spurgt, om man vil hente data fra forrige år. I så fald vil sidste års hovedafgrøde blive overført som forfrugt i det oprettede høstår. Herefter skal oplysningerne om markerne gennemgås og ajourføres, herunder areal, jordbundsdata og markstatus.

Hvis der af landmanden oplyses eller med teksturmålinger dokumenteres en jordbundstype, som er en anden end den jordbundstype, der dækker den største del af marken jf. det digitale jordbundkort (fortrykt i landbrugsstyrelsens tast-selv-skema til indberetning af gødningskvote og efterafgrøder) anføres en bemærkning herom i LOOP Tjekskema, bilag 2 til datateknisk anvisning DL01.

Nye marker kan oprettes ved et højreklik med valg af ’Ny mark(er)’. Her skal indtastes marknr, areal (ha), sidste års afgrøde (forfrugten), jordtype (JB-nr), evt. fosfortal, markstatus (ejet, forpagtet/lejet eller ikke til rådighed), og om marken kan vandes.

Markhistorik:

Markhistorikken indtastes i billedet under venstremenuen ’Markplan’ og undermenuen ’Loop markplan’. Historikfeltet findes yderst til højre i dette billede. Klik på feltet for markhistorik på den enkelte mark, hvorefter historikknappen (med tre prikker) bliver synlig, såfremt bedriftens ejendomsdata er låst op i det indeværende høstår (jf. bilag 5.1). Klik på denne knap.

I historikvinduet vises som udgangspunkt en liste med tilgængelige marker, dvs. alle marker fra det foregående høstår. For hver mark er angivet areal og forfrugt. De marker fra forrige høstår, som bidrager til marken i det aktuelle høstår, vælges ved at markere marken med ’flueben’ under ’valgt’. Herefter angives arealet, som den valgte mark

10

Indsamling af data om dyrkningspraksis i landovervågningsoplandene 2020/21

Versionsnummer:

2.8

Gyldig fra: 01.10.2021

bidrager med i det aktuelle høstår. Nye marker på en ejendom tilføjes herefter nederst i historikbilledet. Såfremt marken indgik i dataindsamlingen i foregående høstår på en anden ejendom, anføres markens ejdnr og marknr for foregående høstår. Har marken ikke tidligere indgået i indsamling af dyrkningsdata angives tidligere ejdnr og marknr med værdien '999'. Hvis markens forfrugt fra foregående høstår kendes, tastes denne.

Såfremt en mark i aktuelle høstår består af flere delmarker fra foregående høstår, kan kun ét delareal anføres som forfrugtsmark. Mark Online LOOP definerer selv forfrugten fra det største delareal. Er delarealerne lige store, markeres delarealet, hvorfra forfrugten skal hentes.

Såfremt historikken for marker med vårafgrøder er oprettet som en foreløbig historik sammen med registreringen af aktuelle høstårs vinterafgrøder og afgrøder uden for omdrift ved sidste indberetning, skal historikken opdateres til den aktuelle markplan.

Historikbilledet udfyldes for alle marker det aktuelle høstår. Desuden skal der oprettes historik for det følgende høstår på marker, der tilsås med vinterkorn, vinterraps, hvor en græsmark eller udlægsmark fortsætter som græs eller frø, samt hvor der er tale om arealer uden for omdrift.

Markstationer:

Markstationer indtastes under den blå venstremenu 'Markplan' og undermenuen 'Loop markplan'. Klik på feltet for markstation på den enkelte mark, hvorefter markstationsknappen (med tre prikker) bliver synlig. Klik på denne knap. I det fremkomne vindue er der en liste over mulige stationer for jordvand, drænvand og grundvand. Der kan godt forekomme alle tre typer af stationer på en mark. Der skal sættes flueben ved alle relevante stationer. Når en jordvandsstation har sugeceller på mere end én mark eller en drænstationens opland udgøres af flere marker, registres pågældende station i Mark Online LOOP på alle berørte marker. Såfremt der ved en station er etableret flere afgrøder, skal disse altid oprettes som separate marker. Det kan f.eks. være i forbindelse med omsåning af en del af en udvintret vintersædsmark, eller når der f.eks. sås vårbyg i forageren til sukkerroer el. lign.

Når en markstation indtastes, kontrolleres det, at der er overensstemmelse mellem afgrøden på stationsmarken i Mark Online LOOP og på køresporsindberetningen i bilag 5 fra teknisk anvisning TA L01 'Jordvand' med tilhørende fotos. Vær særligt opmærksom på, om der i dette bilag 5 er registreret markskel eller afvigelser i afgrøden ved jordvandsstationen.

3.2.9 Jordbundsoplysninger

Såfremt der på en mark er udført målinger af jordtekstur eller fosfortal, skal resultaterne heraf indtastes som henholdsvis JB-nr. og Pt under venstremenuen 'Markplan' i undermenuen 'Jordbundsoplysninger'. Analyseresultater skal kun tastes 1 gang og ikke hvert år.

Hvis målingerne ikke er udført forskriftsmæssigt jf. Landbrugsstyrelsen (2020), skal det kommenteres i LOOP Tjekskema (bilag 2 til datateknisk anvisning DL01).

3.2.10 Afgrøder

Afgrøder indtastes under den blå venstremenu 'Markplan' og undermenuen 'Afgrøde, efterafgrøde og harmoni'.

Først skal hovedafgrøden indtastes. Herefter indtastes øvrige afgrøder på marken (udlæg/efterafgrøder/mellemafgrøder/MFO-afgrøder) ved at højreklikke på afgrødelinjen og vælge 'Tilføj afgrøde'. Husk at opgive randzoner, GLM-arealer, forskellige typer af brak, alternativer til både lovpligtige efterafgrøder og målrettede efterafgrøder mv. Vær opmærksom på, at der i feltet "direktoratsafgrøde" indsættes den korrekte afgrøde, når hovedafgrøden vælges. Hvis det ikke er tilfældet, skal der vælges en direktoratsafgrøde i feltet 'Direktoratsafgrøde', eller der skal vælges en anden hovedafgrøde. Det er ikke tilladt at oprette sin egen hovedafgrøde, da der så ikke tilknyttes en direktoratsafgrøde.

Der er 5 typer af efterafgrøder: Pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder, MFO-efterafgrøder, frivillige målrettede efterafgrøder samt obligatoriske målrettede efterafgrøder. Det er ikke alle bedrifter, der er omfattet af reglerne for samtlige typer af efterafgrøder. Vær opmærksom på, at alle dyrkede efterafgrøder bliver registreret med korrekt type.

Målrettede efterafgrøder adskiller sig fra de øvrige efterafgrødetyper, så derfor har de fået deres eget kapitel, kapitel 5, hvori de bliver behandlet.

For græsmarker skal der i Mark Online LOOP vælges de græskategorier, som landmanden aktuelt anvender i sin dyrkningspraksis. Hvis minimumskravet til antal græssende dyr, græsningsenheder, og slæt ikke er opfyldt, jf. Landbrugsstyrelsen (2020), skal disse marker kommenteres i tjekskemaet.

Såfremt en vintersædsmark eller dele af en mark udvintres og omsås, bibeholdes vinterafgrøden og den nye forårssåede afgrøde tilføjes på marken eller på en ny mark, der udgør den del af marken, der er omsået. Såning og jordbehandling, pesticider og gødskning, der måtte være tildelt den udvintrede afgrøde, bibeholdes på marken. Der laves en note om, at marken eller dele af marken er omsået i tjekskemaet (bilag 2 i DL01 Dyrkningsdata i LOOP) under afsnittet 'Afgrøder og markoperationer'.

Hvis der på en mark gives forhøjet gødningskvote til en afgrøde, f.eks. brødhvede, er det vigtigt, at det er den korrekte afgrøde, der hertil registreres på marken, f.eks. 'vinterhvede, brød', når det er brødhvede.

Afhængig af afgrøden vil Mark Online LOOP automatisk tildele forslag til (afkrydsning af felterne): Harmoniareal, 80%-areal (grovfoderareal i forhold til undtagelsen for anvendelse af 230 kg N i organisk gødning pr. ha for kvægbrug), efterafgrødeareal, lovpligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder, målrettede efterafgrøder og mellemafgrøder. Dataindsamleren skal gennemgå disse oplysninger med bedriftslederen og sikre at disse er retvisende. Mht. pligtige efterafgrøder og mellemafgrøder vil disse kun kunne krydses af, såfremt der er valgt en afgrøde, der er beregnet hertil.

Efterafgrøder, som ikke er sået rettidigt på grund af for megen regn, og hvor Landbrugsstyrelsen har givet tilladelse til, at efterafgrøden alligevel tælles med som lovpligtig efterafgrøde, kan ikke indberettes i Mark Online LOOP på nuværende tidspunkt. Oplysningen skal derfor skrives ind i LOOP Tjekskema under afgrøde og udbytter.

3.2.11 Udbytter

Når en afgrøde vælges, vil der i den blå venstremenu 'Markplan' og undermenuen 'Afgøde og sort' automatisk indsættes normudbytte. Ligeledes vil i den blå venstremenu 'Dyrkningsjournal' og undermenuen 'Høst' indsættes normudbytte og en normudbyttedato. Disse værdier skal ændres til de faktiske høstudbytter og høstdatoer. Udbyttet tages enten under Markplan eller Dyrkningsjournal. Ændring vil automatisk registreres i begge menuer. Høstdato indtastes i Dyrkningsjournal. Det er ikke påkrævet at registrere en høst med maskinhandlingen "Hjemkørsel".

I Høst-billedet fremkommer også en angivet normværdi for høstdato og udbytter for afgrøderesten i form af halm, top m.m. Afhængig af den valgte afgrødetype foreslår Mark Online LOOP, om afgrøderesten fjernes eller nedmuldes. Disse værdier skal ligeledes gennemgås og ændres til faktiske værdier.

For græsafgrøder og ved efterslæt af udlæg forekommer der ofte flere slæt/afgræsninger. Også her angiver Mark Online LOOP normværdier for udbytter og slætdatoer, som skal korrigeres til de faktiske forhold. Hvis der ikke er information om udbyttet på de enkelte datoer, kan man indtaste det samlede udbytte i billedet under den blå venstremenu 'Markplan' og undermenuen 'Afgøde, efterafgrøde og harmoni', hvorefter Mark Online LOOP vil fordele dette udbytte ud på de enkelte slæt.

Vær opmærksom på at få registreret alt udlæg og efterslæt – også udbytter efter grønkorn og helsæd. Det vil normalt ikke forekomme, at en mark ikke anvendes yderligere efter tidlig høst; det kan dog være tilfældet for økologiske bedrifter. Hvis det er tilfældet, skal der skrives en bemærkning under 'Bedriftsnote'.

Det er i Mark Online muligt at korrigere tørstofudbytter af grovfoder ift. analyser og lagerbeholdning. Dette kan gøres ved indtastning af analyseværdier for lageret, der så tilbageføres til markudbytter. Denne funktion må IKKE anvendes i Mark Online LOOP. I stedet skal udbyttet af afgrøden altid angives i 'Markplan' under 'Dyrkningsjournal'.

I venstremenuen 'Dyrkningsjournal' under fanen 'Udbytteregistrering' angives tørstof pct., protein pct. og vandprocent, såfremt der foreligger salgsbilag med måling af disse indhold, eller der er foretaget analyser, som angiver en eller flere af værdierne. Det kan være nødvendigt at anvende et regneark til at fordele mængden af solgt afgrøde til de relevante marker.

Konsulenterklæring om højere udbytte skrives ind under den blå venstremenu 'Indberetning' og undermenuen 'Gødningsregnskab', 'Bidrag/Fradrag'.

3.2.12 Gødsning

Tildeling af handelsgødning og husdyrgødning indtastes under 'Dyrkningsjournal – Gødsning'. Højreklik på afgrøden og tilføj ny opgave, hvor emnet er 'Handelsgødning' eller 'Husdyrgødning'. I 'Produkt' vælges navnet på den specifikke handelsgødning og for husdyrgødning vælges det lager, hvorfra gødningen udbringes. Dato for tildeling og tildelt mængde indtastes. Såfremt der i forbindelse med gødningsudbringning anvendes hjælpestoffer som f.eks. tilsætning af nitrifikationshæmmere eller syre til gylle, skal

dette også registres sammen med gødningsudbringningen. Dette gøres ved at tilføje additivet, der typisk findes under 'Produkt' under handelsgødning i Mark Online LOOP.

For husdyrgødning skal udbringningsmetoden også indtastes. Højreklik på behandlingen og tilføj en ny opgave, hvor emnet er 'Gødskning', og produktet er den maskinhandling, der har været anvendt til udbringningen. For fast organisk gødning skal gødningstypen der vælges være en af nedenstående to muligheder:

- Fast organisk gødning, udbringn.
- Staldgødning, spredning (ton)

For flydende organisk gødning, skal den korrekte maskinhandling registreres, dvs. handlingen "Gødningsudbringning" må ikke anvendes.

For marker med sugeceller til opsamling af jordvand skal der specifikt indhentes oplysning om maskinudstyret ved udbringning af gødning og pesticider. Denne information skal bruges i vurderingen af, om der kan være sket overlap ved gødningsudbringningen hen over sugecellefeltet. I bilag 5 i Teknisk Anvisning L01 specificeres derfor de maskiner og metoder, som landmanden anvender, herunder om landmanden anvender spredeudstyr med GPS, om gødskning gradueres på marken, om der kan udlæses tildelingskort fra gødningssprederen, og om der ved høst kan genereres udbyttekort fra mejetærskeren.

3.2.13 Såning og jordbehandling

Såtidspunkter indtastes under den blå venstremenu 'Dyrkningsjournal' og undermenuen 'Såning'. Højreklik på afgrøden og tilføj ny opgave med emnet 'Såning'; 'Produkt' er maskinhandlingen for såning. Såtidspunkter skal indtastes for alle afgrøder, også for udlæg, efterafgrøder og mellemafgrøder. Hvis landmanden ikke pløjer, men harver, eller på anden vis anvender pløjefri dyrkning uden harvning eller conservation agriculture, registreres dette under 'Produkt' som pløjefri dyrkning; der er mulighed for at vælge mellem:

- Pløjefri dyrkning med harvning (10-15 cm) m. pak
- Pløjefri dyrkning uden harvning

Jordbehandlinger i form af pløjning, harvning, fræsning m.m. indtastes under den blå venstremenu 'Dyrkningsjournal' og undermenuen 'Jordbehandling'. Vær opmærksom på at vælge 'Stubharvning' hvis dybden er mindre end 10 cm eller 'Stubharvning 10-25 cm', hvis dybden er mere end 10 cm. Højreklik på afgrøden og tilføj ny opgave, hvor emnet er 'Jordbehandling', og 'Produkt' er maskinhandlingen for jordbehandlingen. Anfør tidspunkterne for jordbehandlingen.

Endvidere henvises til afsnit 2.3.5.

3.2.14 Plantebeskyttelse

Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler indtastes under den blå venstremenu 'Dyrkningsjournal' og undermenuen 'Plantebeskyttelse'. Højreklik på afgrøden og tilføj ny

opgave, hvor emnet er 'Ukrudt', 'Sygdom', 'Skadedyr' eller 'Vækstregulering' og produktet er det anvendte middel. Tilføj dato for sprøjtning og den anvendte mængde af midlet. Det er ikke tilladt at oprette sine egne plantebeskyttelsesmidler, eller vælge et middel, hvor produktnavnet er efterfulgt af [B].

Der kan indgå flere midler i samme behandling. Derfor tilføjes alle produkter til behandlingen. Sprøjtemetoden angives ved at tilføje et nyt produkt hvor emne er 'Plantebeskyttelse', og 'Produkt' er den anvendte maskinhandling.

For arealer med sugeceller til opsamling af jordvand skal der specifikt indhentes oplysning om maskinudstyret ved sprøjtning. Denne information skal bruges i vurderingen af, om der kan være overlap ved sprøjtningen hen over sugecellefeltet. Skemaet i Teknisk Anvisning L01, bilag 5, skal udfyldes.

3.2.15 Vanding

Vanding indtastes under den blå venstremenu 'Vandregnskab' og undermenuen 'Markvanding'. Her indtastes dato og vandingsmængde i mm. for hver vanding.

3.2.16 Særlige forhold ved indberetning til gødningsregnskab

Såfremt bedriftslederen anvender særlige forhold i forbindelse med indberetning til gødningsregnskabet, skal dette indtastes under venstremenuen 'Indberetning' og undermenuen 'Gødningsregnskab'. Der kan være tale om:

- Bidrag til/fradrag fra N-kvoten – Her kan påføres andet pålagt fradrag, det kan f.eks. være ved overtagelse af jord og andre aftalte fradrag. Fradraget vil blive fratrukket i årets N-kvote. Der kan også anføres et tillæg til årets N-kvote, f.eks. konsulenterklæring for forhøjet udbytte.
- Andres græssende dyr - Når bedriften har andres dyr gående, kan man her angive gødningsbidraget, som følger med dyrene. Derved behøves der ikke at blive oprettet et specifikt gødningslager hertil.
- Overdraget forbrug - Ved forpagtning i løbet af planperioden kan der anføres den gødning, der er udbragt på det modtagne areal af den tidligere ejer, og som skal tillægges det samlede forbrug. Ved bortforpagtning kan der her anføres den gødning, der er udbragt på det bortforpagtede jord før overdragelsen, og som kan fratrækkes det samlede forbrug.

3.2.17 Fosforloft for forbrug af fosfor i handels- og husdyrgødning

Fra planperiode 2017/18 indførtes regler om, hvor meget fosfor der må udbringes med handelsgødning og organisk gødning. Der er et særligt fosforloft for handelsgødning og forskelligt loft for fosfor i husdyrgødning produceret af forskellige kategorier af husdyr – se Landbrugsstyrelsens "Vejledning om gødskning- og harmoniregler 2020/21". Fra planperioden 2018/19 indførtes der områder med skærpede fosforlofter på 30 kg P/ha uanset bedriftstype (dog undtaget bedrifter under kvægundtagelsesreglen om 35 kg P/ha). Områderne fremgår af et kort på www.landbrugsindberetning.dk.

En bedrift kan få et tillæg i fosforloftet, hvis bedriftens marker som gennemsnit for alle marker har dokumenteret lavt fosfortal. Såfremt der på disse marker er taget jordbundsprøver til fosforanalyser inden for de sidste 5 år, skal analyseresultater indtastes – se afsnit 3.2.9 'Jordbundsoplysninger'. Overskridelse af fosforloft kommenteres i tjekskemaet (DL01 Dyrkningsdata i LOOP, bilag 2) under afsnittet 'Fosforloft for handelsgødning og husdyrgødning'.

4 Kvalitetssikring

Dataindsamleren håndterer data, som er grundlaget for undersøgelsens videre forløb, og som vil blive inddraget i arbejdet med oplandsmodeller for vand og næringsstoffer m.m. Der lægges derfor stor vægt på kvalitetssikringen af data.

4.1 Kvalitetssikring af data under dataindsamling og -indtastning

En omhyggelig kontrol og kvalitetssikring af de indhentede oplysninger udføres under selve dataindsamlingen og ved opfølgende kontrol. Under selve dataindsamlingen skal der som minimum ske en kontrol af, at:

- opgivne markstørrelser er realistiske. Eventuelle uklarheder afklares med lodsejeren. Det kan f.eks. dreje sig om misforhold imellem lodsejers opgivne markstørrelser og markens areal fra GIS.
- oplyste og dokumenterede høstudbytter er realistiske i forhold til udbytt niveau i området det pågældende år, med mindre der er særlig grund til andet.
- datoer for markaktiviteter ligger inden for, hvad der kan forventes.
- udbragt mængde organisk og uorganisk gødning svarer til indkøbt eller produceret mængde \pm eksport/import og lagerforskydning (der kan være svingninger i vandindholdet). Stemmer indkøbt/produceret mængde gødning ikke med de udbragte mængder, må den udbragte mængde justeres (bedriftslederens mængdeopgivelser anvendes f.eks. som en fordelingsnøgle). Den producerede gødning kan alternativt justeres, hvis der er grundlag for det. Det er derfor vigtigt med et så præcist skøn som muligt af lagerforskydningen. Hvis dette ikke er muligt under dataindsamlingen, må kontrollen foretages herefter f.eks. i Mark Online LOOP. Udbragt organisk og uorganisk kvælstofgødning på markniveau kan tjekkes i ODA-udtræk 'Balancer' ift. N-kvot og forfrugtsværdien af afgrøden året før.
- Det skal kontrolleres, at stationsnumre er tilknyttet korrekt til marker, sådan at sugecellefelter, drænarealer og grundvandsreder er registreret med de korrekte marknumre. Der skal være overensstemmelse mellem oplysninger om dyrkningspraksis for stationsmarker i hhv. Mark Online LOOP/ODA (udtræk for markstationer) og bilag 5 til TA L01.

Det kan være vanskeligt at overskue alle data i Mark Online LOOP. Programmet giver imidlertid mulighed for at vurdere dataene på bedriftsniveau ved en række oversigter over nøgletal. Disse tilgås i dropdownboksen i højre side af værkstøjslinjen. Der skal holdes øje med nøgletallene som en del af kvalitetssikringen af indtastningen i Mark Online LOOP.

4.2 Kvalitetssikring af data ved konvertering

Efter endelig registrering af dyrkningsdata skal data for alle bedrifter konverteres, dvs. flyttes over til AGRI-databasen. Det sker ved et konverteringsprogram, der tilgås via <https://konvloop.au.dk>. Konsulenter får adgang hertil ved at rette henvendelse til MST.

Når konverteringsprogrammet er startet op, skal man først vælge høstår. Herefter skal bedrifterne hentes ind ved tryk på knappen 'Hent bedrifter'. Der vises nu en oversigt over de bedrifter, som brugeren har rettigheder til at konvertere. Herefter vælges de bedrifter, der ønskes konverteret – enten alle bedrifter på en gang ved at klikke på knappen 'alle' eller ved klik på enkeltbedrifter.

Konverteringen startes ved klik på knappen 'Start konvertering'. Der vil automatisk blive konverteret tre år – det foregående høstår, høståret og næste høstår. Hvis en bedrift er ny, konverteres dog kun høståret og næste høstår. Mens konverteringen finder sted, vil der være en dialogboks åben, som fortæller hvor langt konverteringen er, og der vises eventuelle fejlbeskeder. Når konverteringen er afsluttet, vil en log automatisk blive mailet til brugeren (hvis ikke brugeren modtager en mail, kontakt da AGRISupport@dmu.dk). Endvidere vises på skærmen, hvornår bedriften sidst er blevet konverteret, og hvad status er for denne konvertering.

Hvis en bedrift mangler LOOP-ejendomsdata i et år, vil konverteringen ikke blive gennemført for dette og efterfølgende år.

Ved meddelelser om fejl skal disse rettes i Mark Online, hvorefter bedrifterne atter skal konverteres.

4.3 Kvalitetssikring af data via ODA

Efter konvertering af alle bedrifter i Mark Online LOOP kvalitetssikres data via datasæt udtrukket fra overfladevandsdatabasen (ODA).

ODA tilgås via <https://oda.dk>. For at få adgang til ODA kan rettes henvendelse til MST. I ODA udtrækkes en række datasæt inden for flere kategorier samlet for alle bedrifter i oplandet, hvilket giver et godt overblik. Som led i denne kvalitetssikring af data udfyldes "tjekskema" for dyrkningsdata.

Beskrivelse af datasæt i ODA samt tjekskema findes i henholdsvis bilag 1 og 2 i DL01 Dyrkningsdata i LOOP.

5 Målrættede efterafgrødekort og registrering af målrættede efterafgrøder i Mark Online LOOP

Det følgende kapitel vedrører efterafgrødemarkkortet til registrering af målrættede efterafgrøder, i 2020 kaldet målrættet regulering, som kan tilgås fra Mark Online LOOP. Målrættede efterafgrøder og husdyrefterafgrøder skal udlægges i hhv. særlige nitratfølsomme områder, der afvander til Natura 2000-oplande, kystvandsoplande med særlig indsatsbehov ift. nitrat og særligt udpegede ID15-oplande. Disse områder fremgår af markkortet i Mark Online LOOP.

5.1 Registrering af målrættede efterafgrøder og husdyrefterafgrøder

Beliggenheden af de ovenfor nævnte specifikke ID15-oplande fremgår af markplanen i Mark Online LOOP under fanen 'Afgrøde, efterafgrøde og harmoni' og kolonnen 'ID', Forud for perioden med dataindsamling importerer Fagdatacentret LOOP-grundkortet for det pågældende høstår til hver bedrift i LOOP-oplandene, så der bliver lagt et markkort ind i Mark Online LOOP. Dataindsamlere skal i Mark Onlines markkortfunktion tilrette markkortet i henhold til bedriftslederens bemærkninger ift. målrættede efterafgrøder. Når alle marker, der har været udlagt målrættede efterafgrøder på, fremgår af markkortet, kan der vinges af i markplanen i Mark Online LOOP under fanen 'Afgrøde, efterafgrøde og harmoni', hvor der er en boks hertil under kolonneoverskriften 'Ansøgt efterafgrøder', med underoverskriften 'Målrættet' – Denne boks er kun aktiveret såfremt der i kolonnen "ID" fremgår et ID15-oplandsnummer for et opland ud for markerne, hvor der er mulighed for eller krav om dyrkning af målrættede efterafgrøder. Hvis det hændes, at der ud for en målrættet efterafgrøde er krydset af i kolonnen 'Pligt. og husdyr' i

18

Indsamling af data om dyrkningspraksis i landovervågningsoplandene 2020/21

Versionsnummer:

2.8

Gyldig fra: 01.10.2021

kolonneområdet 'Ansøgt efterafgrøder', under fanen 'Afgrøde, efterafgrøde og harmoni' i Mark Online LOOPS 'Markplan', skyldes det, at den anvendte afgrøde har en direktoratskode, der også kan bruges til pligtige efterafgrøder. Hvis det skal være en målrettet efterafgrøde, er det muligt at fjerne fluebenet, ved at vinge af i boksen 'Målrettet', efter de ovenfornævnte betingelser om ID15-oplande. En pligtig efterafgrøde kan ikke også fungere som en målrettet efterafgrøde.

Har der været krav om udlægning af obligatoriske målrettede efterafgrøder på en bedrift, skal der endvidere krydses af i boksen 'Obligatorisk' ud for de pågældende marker.

På bedrifter der har erstattet dele af eller alle de målrettede efterafgrøder med en reduktion i N-kvoten noteres med arealangivelse i forhold til antallet af erstattede målrettede efterafgrøder i tjekskemaet, samt en beregning af reduktionen af kvælstof. Endvidere noteres det i tjekskemaet (bilag 2 til DL01), hvis der er anvendt alternativer til opfyldelse af kravet om målrettet regulering; vær opmærksom på, at afgrødetyper der vælges, er en målrettet efterafgrødetype, og at den bliver indtastet på en mark, hvor det er muligt at udlægge målrettede efterafgrøder.

Det er vigtigt, at alle marker, hvor der har været udlagt husdyrefterafgrøder i indeværende høstår, også fremgår af markkortet i Mark Online LOOP, da det korrekte antal husdyrefterafgrøder ellers ikke vil blive registreret korrekt i Mark Online LOOP. Der skal ikke vinges af i markplanen for husdyrefterafgrøder.

5.2 Efterafgrødemarkkort i Mark Online LOOP

Efterafgrødemarkkortet åbnes op i Mark Online LOOP i et nyt vindue ved at klikke på fanen 'Markkort' i værktøjslinjen. Bedriftens marker er på kortet afgrænset af røde streger. Når der i Mark Online LOOP er markeret en mark i markplanen, vil denne mark være afmærket i markkortet med en gul stiplede linje, således er den nem at finde på kortet.

5.3 Zoomfunktion

Der kan zoomes ind og ud på markkortet ved at anvende de forskellige tilgængelige lupper i værktøjslinjen ud for 'Zoom'. Ønsker man at se alle marker, bedriften råder over, på én gang, vælger man ikonet 'Zoom alt'. Har man et rullehjul på sin mus, kan man også zoome ind og ud vha. dette. Dobbeltklikkes på venstre museknap på et tilfældigt sted på kortet, vil kortet blive zoomet ind omkring dette sted, man kan zoome ud igen ved at dobbeltklikke på højre museknap. Ved at trække i kortet med musen, kan kortet flyttes, hvis der er ønsket om at se en anden del af kortet end det på skærmen.

5.4 Fanerne 'Baggrund' og 'Marker'

I venstre side af vinduet har man mulighed for at vælge mellem fanerne 'Baggrund', 'Marker', 'Kortudsnit', 'Temaer' og 'Hotspots', det er kun fanerne 'Baggrund', 'Marker' og 'Temaer', der belyses i denne TA. Under 'Baggrund' kan man til- og fravælge forskellige korttemaer. I fanen 'Marker' kan man vælge forskellige muligheder for at få oplysninger om de enkelte marker i markkortet, her kan fx klikkes på 'Marknummer', og dette vil så stå på hver mark, som den enkelte bedrift har rådighed over. Marknumrene stemmer overens med de numre, der er listet i Mark Online (under 'Mark', hvor man kan aflæse marknumrene for hver fane). Det kan også være en stor hjælp, at klikke

'Mark Online areal' til, da man så vil se markens areal, på baggrund af hvad der er oplistet i Mark Online, mens 'Geometrisk areal' viser det på kortet indtegnede areal. Der kan være en forskel på de to arealer, hvis en mark fx ikke følger en markblokgrænse. Ændres arealet på markplanen i Mark Online LOOP, vil det fremgå af 'Mark Online areal' på markkortet med det samme. Klikkes 'Afgrødetema' til, fås en farvekodet oversigt over de forskellige afgrøder på bedriften, og der fremkommer en agenda, hvori man kan se, hvilken afgrøde den enkelte farve dækker over. 'Afgrødenavn' markerer på hver mark, hvilken hovedafgrøde der står opført på markerne ift. markplanen i Mark Online. Under 'Temaer' kan der klikkes forskellige emner til og fra, som ønskes vist på kortet, fx markblokke, randzoner, vandløb, §3-arealer m.m. Af legenden fremgår det, hvilke temaer der er klikket til, og hvordan de ser ud på kortet.

5.5 Indtegn ny mark på markkort

Hvis bedriften har fået nye marker siden sidste høstår, skal de indtegnes i markkortet, hvis der har været udlagt målrettede efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder på marken. Zoom ind på markkortet, til der automatisk fremkommer markblokke, i form af gule streger og markbloknumre står med gule tal. Hvis der ikke fremkommer markblokke, skal de klikkes til under fanen 'Temaer'. Herefter oprettes en ny mark ved, at man i værktøjslinjen benytter sig af ikonerne ud for 'Rediger'. Holdes musen over 2. ikon i rækken (det første grønne ikon), kommer der en tekst frem, hvor der står 'Ny mark'. Klikker man på dette ikon, bliver musen til et kryds, og man kan indtegne sin nye mark. Det kan i nogle tilfælde være en fordel at tage markblokgrænserne til brug. Når en mark skal indtegnes holdes markøren over det første hjørne af marken, man klikker en enkelt gang på venstre museknap, og flytter markøren til næste hjørne af marken, her klikker man en enkelt gang på venstre museknap igen, og sådan fortsætter man, indtil man er nået marken rundt. For at afslutte tegneriet skal der dobbeltklikkes på venstre museknap. Marken er blevet blå, og ved hvert sted, hvor man har klikket med sin mus, er afsat en hvid firkant, som markerer at den rette linje, der afgrænser marken, skifter retning. Firkanterne kan man flytte, hvis man vil have afsat sine streger mere præcist, det gøres ved at holde venstre museknap nede på en hvid firkant og flytte musen. Det er også muligt at indsætte flere streger, hvis man har en ulige streg, som marken skal følge. Det gøres ved at klikke på venstre museknap på strengen på kanten af marken, så fremkommer der en ny hvid firkant, som kan flyttes rundt med. Når marken er færdigtegnet, stiller man markøren uden for marken, og klikker en enkelt gang på sin mus. Hvis man har slået 'Geometrisk areal' til, vil man nu kunne se markens størrelse. Hvis den nye mark, der skal indtegnes, fylder en hel markblok, kan man vælge at sætte den automatisk ind ved at klikke på 3. ikon i værktøjslinjens redigeringsværktøj, holdes musen over ikonet, kommer der en tekst frem, hvor der står 'Ny mark i markblok'. Når der er klikket på ikonet, klikkes der i den pågældende markblok, og den nye mark indsættes. Det er muligt at rette den til, før man godkender den. Det foregår på samme måde som i ovennævnte tilfælde. En mark kan ændres ved at klikke det næstesidste ikon i værktøjslinjens redigeringsfunktion til. Hvis musen holdes over dette ikon, står der 'Redigér'. Derefter vælges den mark, der ønskes redigeret; igen fremkommer de hvide firkanter, som kan rykkes rundt med, til marken har den ønskede form.

5.6 Opdele en mark

Med markkortets redigeringsværktøj kan én mark deles op i flere marker. Den funktion skal anvendes, hvis den ene af de nye marker er blevet udlagt med målrettede efteraf-

grøder eller husdyrefterafgrøder. Opdelingen kan foregå på to måder: Den ene mulighed er at vælge ikonet 'Opdel mark'. Herefter stilles markøren uden for den mark, der skal opdeles, og der klikkes én gang på venstre museknap. Nu er strengen aktiveret, som skal opdele marken, og hver gang der klikkes med venstre museknap, kan der skiftes retning. For at gemme sin opdeling, skal strengen føres uden for den eksisterende mark, der dobbeltklikkes på venstre museknap, og en boks popper op, hvor man skal trykke 'ja' eller 'nej' til at gemme ændringen.

Den anden mulighed er at tegne en del af marken ud af en eksisterende mark. Det gøres ved at aktivere redigeringsværktøjet 'Tegn hul i en mark'. Når det er aktiveret, kan feltet i marken klikkes ud; der afsluttes med at dobbeltklikke på venstre museknap.

Herefter kommer de hvide firkanter frem, så feltet kan finpudses. Når man er tilfreds, klikkes der uden for marken, og aktiveringsværktøjet afsluttes.

Det gør sig gældende for begge typer af markredigering, at Mark Online selv redigerer markstørrelsen, når redigeringen er foretaget. Hvis en mark er blevet opdelt i flere, vil alle nye marker få påtegnet størrelsen.

5.7 Måling af mark

Hvis det er nødvendigt at måle et område, anvendes linealen, som er det første ikon i redigeringsværktøjet; der står 'Mål', hvis markøren holdes over ikonet. Der måles ved at klikke på det pågældende sted med venstre museknap. For hvert klik kan man få strengen til at ændre retning. Målet fremkommer i meter. Når man har afsluttet sin måling, dobbeltklikkes der på venstre museknap. Herefter vil målet fremstå som den streg, der er fremkommet under målingen. Skal strengen fjernes, skal strengen markeres, og herefter trykkes 'delete' på tastaturet.

5.8 Slette en mark

Hvis en mark fx er tegnet forkert ind på kortet, kan den slettes igen. Det gøres ved at vælge det røde kryds i redigeringsværktøjet, 'Slet'. Når 'Slet' er aktiveret klikkes på den mark, der skal slettes, eller hvis en del af marken er tegnet ud, kan denne del også slettes, således at den udtegnede del tillægges marken igen. Inden noget slettes, popper en boks op, hvor man bliver bedt om at tage stilling til, om slettehandlingen er korrekt.

En mark vil også blive slettet fra markkortet, hvis den slettes på markplanen i Mark Online LOOP.

5.9 Lægge marker sammen

For at kunne sammenlægge to hele marker, er det nødvendigt at slette de to marker, og tegne en stor ny mark, eller slette den ene mark og derefter ændre på markgrænserne på den anden mark, ved at trække linjerne på plads vha. de hvide firkanter når redigering af marken er klikket til.

5.10 Koble en mark med Mark Online 'Markplan'

For at kunne koble en ny mark til markplanen i Mark Online, skal denne mark først oprettes i markplanen, jf. afsnit 3.2.8. Herefter klikkes på ikonet 'Redigér' under redigeringsværktøjerne i værktøjslinjen på markkortet. Når denne er klikket til, kan marknummeret vælges under navnemenuen blandt redigeringsværktøjerne, hvor der står 'Ikke relateret til mark'. I drop down-menuen vælges det pågældende marknummer.

6 Bilag

5.1 Oversigt over data der skal indsamles med dyrkningsoplysninger

5.2 Oversigt over omfang af dyrkningsdata på ejendomme i oplandene

7 Referencer

Landbrugsstyrelsen, 2020. Vejledning om gødsknings- og harmoniregler. Planperioden 1. august 2020 til 31. juli 2021. https://lbst.dk/fileadmin/user_upload/NaturErhverv/Filer/Landbrug/Goedningsregnskab/Vejledning_om_goedsknings-_og_harmoniregler_2020_2021.pdf

8 Oversigt over versionsændringer

Version	Dato	Emne:	Ændring:
2.8	01.10.2021	Opdatering af bilagsliste og TA	<p>Afsnit 2.3.2 – Bedrifter omfattet af indsamling af dyrkningsdata: Afsnittet er opdateret med ny beskrivelse af.</p> <p>Afsnit 2.3.4 - Forberedelse og gennemførelse af indsamling af dyrkningsdata: Præciseret i tekst, at der er mulighed for at indhente data på anden vis end ved personligt fremmøde.</p> <p>Afsnit 3.2.2 – Bedriftsnoter: Afsnittet er opdateret ift. hvordan bedriftsnoterne er må anvendes.</p> <p>Afsnit 3.2.11 – Udbytter: Afsnit vedr. indtastning af et udbytte på 1 FEN for permanent græs og brak slettes, da beregningen for N-fix laves om, så denne manøvre ikke skal udfyldes fremadrettet.</p> <p>Afsnit 3.2.12 – Gødskning: Nuancering af udbringningstyperne for fast organisk gødning, der må anvendes.</p> <p>Afsnit 3.2.13 – Såning og jordbehandling: Præciseret hvilke maskinhandlinger, der må anvendes ifm. pløjefri dyrkning.</p>
2.7	01.09.2020	Opdatering af bilagsliste og TA	<p>Bilag 5.1: ændring tilføjet vedrørende låsning af ejendomsdata. Bilaget er justeret ift. udtrækkene i Mark Online. Det er præciseret, at ved valg af alternativer til målrettede efterafgrøder skal afgrødetypen, der vælges, være formålsrettet målrettede efterafgrøder. Afsnittet vedr. høstdato for afgræsningsgræs er opdateret, og det er tilføjet, at der også skal vælges en maskinhandling.</p>
2.6	09.09.2019	Opdatering af bilagsliste	<p>Bilag omdøbt fra 6.1 og 6.2 til det korrekte 5.1 og 5.2. Der er ikke ændret i bilagene, ej heller yderligere ændringer til denne TA.</p>
2.5	29.08.2019	Markkort, målrettede efterafgrøder	<p>Nyt kapitel 5 indsat ift. at markkort skal indlæses i MO så husdyrefterafgrøder</p>

		og høstdato for afgræsningsgræs	og målrettede efterafgrøder kan aflæses korrekt, når der laves udtræk. For målrettede efterafgrøder er det noteret, at der skal sættes flueben ud for de pågældende marker, når denne type efterafgrøde vælges. Høstdato skal noteres for afgræsningsgræs.
2.4	26.02.2019	Efterafgrøder	Præcisering af de forskellige typer af efterafgrøder og alternativer.
2.3	28.08.2018	Jordbundtype, målt tørstof- og protein-procent i salgsafgrøder, husdyr efterafgrøder og fosforlofter	Præcisering af tekst om indsamling af data vedr. målte fosfortal samt jordbundtypen fra det digitale JB-kort eller ved målinger i afsnit 3.2.8 og 3.2.9. Tilføjet tekst om husdyrefterafgrøder i afsnit 3.2.10. Angivelse af målt tørstof og proteinprocent for salgsafgrøder tilføjet i afsnit 3.2.11. Præciseret oplysning om anvendt maskinudstyr ved tildeling af handels- og husdyrgødning på marker med sugeceller i afsnit 3.2.12. Præciseret vedr. direkte såning og dybde for stubharvning i afsnit 3.2.13. Beskrevet data for fosforlofter afsnit 3.2.17. Bilag, Dokumentation af datasæt i ODA, Tjekskema og Vejledning til KS Notat er flyttet til datateknisk anvisning DL01 Interviewdata i LOOP henholdsvis bilag 1, 2 og 3.
2.2	22.09.2017	Bilagsnummerring	Bilagene justeres, så de i nummeret får 5.x i stedet for som tidligere 6.x.
2.1	01.09.2017	Gødskning	Såfremt der tilsættes additiver ved gødningsudbringning som f.eks. nitrifikationshæmmere eller svovlsyre tilsætning til gylle, registreres dette.
2.1	01.08.2017	Udbytter	Der skal under interviewet indhentet oplysninger om der anvendes gradueret gødskning i stationsmarker, til TA L01 bilag 7
2.1	1.08.2017	Afgrøder	Tilretning af håndtering af omsåning af udvintrede vintersædsmarker
2.1	1.08.2017	Besætning og Græsningsperiode	Præcisering af registrering af afgræsningsarealer og græsningsperiode
2.1	1.08.2017	Bedrifter omfattet interview	I bilag 6.2 er tilføjet en liste med bedrifter der skal fuldt interviews. Denne erstatter de kriterier der tidligere har været for interviewomfang i afsnittet.
2.1	1.09 2016	Arealer	Der indføres et ekstra felt under LOOP bedriftsinformation, hvori bedriftens

			samlede areal angives. Her angives hele bedriftens areal, uagtet om hele arealet omfattes af interview undersøgelse.
2.1	1.08.2016	KS	Det er præciseret at afgrøder og arealer for stationsmarker skal være i overensstemmelse med markkort og TA L01 bilag 7 Ligeledes er præciseret kriterier der afgør om bedrift med areal udenfor skal omfattes helt eller delvist af interview
2.1	1.07.2015	Efterafgrøde	Opdatering af alternativer
2.1	1.07.2015	Grønne krav	Tilføjet grønne krav
2.1	1.08.2014	Efterafgrøde	Præcisering af indberetning af efterafgrøde og alternativer hertil
		Historik	Præcisering af at der skal justeres for randzoneareal ved at randzonen oprettes som separat mark.
2.0	1.08.2013	Efterafgrøder	Nye regler for efterafgrøder samt til indberetning
		Markhistorik	Præcisering af at markhistorik skal indberettes både for indeværende høstår samt for næste høstår for de marker, som tilsås med vinterkorn eller vinter-raps om efteråret, hvor en græsmark fortsætter som græs, eller hvor der er tale om arealer udenfor omdrift.
		Bedriftsnote	Præcisering af at bedriftsnoter skal registreres som tidsbegrænset, hvis de kun gælder for indeværende høstår
		Maskinudstyr på stationsmarker	Der skal indhentes information om maskinudstyr ved udbringning af handelsgødning og husdyrgødning samt ved sprøjtning på stationsmarker